PANTAO
(International Journal of the Humanities and Social Sciences)
Volume 5, Issue 4
ISSN 3028-0877 | e-ISSN 3155-6043 | DOI 10.69651/2022PIJHSS

Writing hacks for writing reflective essays in Filipino K–12

Justine B. Tapanan*
Cebu Technological University-Main Campus, Cebu City, Philippines

ABSTRACT

This study examined the use of writing hacks as a strategy for improving students' reflective essay writing skills. Specifically, it determined the students' levels of proficiency before and after the intervention and investigated whether there was a significant difference in their performance. The study employed a quantitative quasi-experimental pre-test and post-test design. The participants consisted of 35 Grade 12 HUMSS students selected through universal sampling. The primary instrument was a reflective essay assessed using a rubric focusing on content, organization, grammar, and originality. The data were analyzed using the mean, standard deviation, and paired t-test. Before the intervention, the students demonstrated moderate levels of proficiency in content (M=3.03, SD=0.822), organization (M=3.06, SD=0.639), and grammar (M=2.86, SD=0.648), while their originality was rated as proficient (M=3.94, SD=0.338). After the intervention, their performance improved to proficient levels in content (M=4.09, SD=0.658) and organization (M=4.09, SD=0.507), while grammar (M=4.23, SD=0.426) and originality (M=5.00, SD=0.000) reached highly proficient levels. Across all assessment criteria, the results revealed statistically significant differences ($p<.001$), leading to the rejection of the null hypothesis. The findings indicate that writing hacks were positively associated with the development of students' writing skills within the context of the study. Based on these findings, a prototype lesson plan was developed to serve as an instructional guide for teaching reflective essay writing.

Keywords: Writing hacks, reflective essay, writing skills, quasi-experimental, Filipino, HUMSS.

Date Submitted: September 22, 2026
Date Accepted: September 28, 2026
Date Published: October 16, 2026

*Corresponding author / Email: jbendanillo@gmail.com
DOI: http://doi.org/10.69651/PIJHSS05041649

Recommended citation:
Tapanan, J. B. (2026). Writing hacks for writing reflective essays in Filipino K–12. Pantao (International Journal of the Humanities and Social Sciences) 5 (4), 1116-1122. http://doi.org/10.69651/PIJHSS05041649

Writing hacks sa pagsulat ng replektibong sanaysay sa Filipino K–12

Justine B. Tapanan
Cebu Technological University-Main Campus, Cebu City, Philippines

ABSTRAK

Sinuri ng pag-aaral na ito ang paggamit ng writing hacks bilang estratehiya sa pagpapahusay ng kasanayan ng mga mag-aaral sa pagsulat ng replektibong sanaysay. Partikular na tinukoy ang antas ng kakayahan ng mga mag-aaral bago at pagkatapos ng interbensyon at sinuri kung may makabuluhang pagkakaiba sa kanilang pagganap. Gumamit ang pag-aaral ng kwantitatibong quasi-experimental na disenyong pre-test at post-test. Kalahok ang 35 mag-aaral sa Grade 12 HUMSS na pinili sa pamamagitan ng universal sampling. Ang pangunahing instrumento ay replektibong sanaysay na tinaya gamit ang rubrik na nakatuon sa nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad. Ang mga datos ay sinuri gamit ang mean, standard deviation, at paired t-test. Bago ang interbensyon, katamtaman ang antas sa nilalaman (M=3.03, SD=0.822), organisasyon (M=3.06, SD=0.639), at gramatika (M=2.86, SD=0.648), samantalang mahusay ang orihinalidad (M=3.94, SD=0.338). Pagkatapos ng interbensyon, naging mahusay ang nilalaman (M=4.09, SD=0.658) at organisasyon (M=4.09, SD=0.507), at napakahusay ang gramatika (M=4.23, SD=0.426) at orihinalidad (M=5.00, SD=0.000). Sa lahat ng pamantayan, $p<.001$, kaya tinanggihan ang null hypothesis. Ipinakikita ng mga resulta na ang writing hacks ay may positibong kaugnayan sa pag-unlad ng kasanayan sa pagsulat sa konteksto ng pag-aaral. Batay sa mga natuklasan, binuo ang isang prototype na banghay-aralin na maaaring gamitin bilang gabay sa pagtuturo ng pagsulat ng replektibong sanaysay.

Susing salita: Writing hacks, replektibong sanaysay, kasanayan sa pagsulat, quasi-experimental, Filipino, HUMSS

PANIMULA

Ang pagsulat ay isang pangunahing kasanayang pangwika na ginagamit upang maipahayag ang ideya, karanasan, pananaw, at kaalaman. Sa akademikong konteksto, hindi sapat ang pagkakaroon ng ideya; kailangan ding malinaw ang nilalaman, maayos ang organisasyon, wasto ang gamit ng wika, at natatangi ang pagpapahayag. Sa pag-aaral na ito, ang pagsulat ay itinuturing na prosesong nangangailangan ng pagpaplano, pagbuo ng burador, pagsusuri, at pagrerebisa. Ang pananaw na ito ay nakaangkla sa Cognitive Process Theory nina Flower at Hayes, na naglalarawan sa pagsulat bilang isang serye ng mga prosesong kognitibo na kinabibilangan ng pagpaplano, pagsasalin ng ideya sa teksto, at pagsusuri.

Sa aktuwal na karanasan sa silid-aralan na inilalarawan sa tesis, maraming mag-aaral ang nahihirapan sa pagbuo at pag-oorganisa ng ideya, wastong paggamit ng gramatika, at pagpapanatili ng kumpiyansa sa pagsulat. Iniuugnay ng pag-aaral ang mga hamong ito sa kakulangan sa pagsasanay, oras, motibasyon, feedback, at tiyak na gabay sa proseso ng pagsulat. Ipinakikita rin sa tesis ang pangangailangan para sa praktikal na mga estratehiyang makatutulong sa mag-aaral na makapagsimula, makapagpalawak ng ideya, makapag-ayos ng mga kaisipan, at makapagrebisa ng sariling sulatin.

Ang writing hacks sa pag-aaral ay mga praktikal na pamamaraan na inilapat sa iba’t ibang yugto ng proseso ng pagsulat. Kabilang dito ang brainstorming at mind mapping para sa pagbuo ng ideya, free writing at question prompts para sa pagpapadali ng pagsisimula, outlining at reverse outlining para sa organisasyon, at read-aloud at color coding para sa

ISSN 3028-0877 | e-ISSN 3155-6043 | DOI 10.69651/2022PIJHSS

pagrerebisa. Ang mga estratehiyang ito ay inilapat bilang interbensyon sa pagtuturo ng replektibong sanaysay.

Sinuri ng pag-aaral kung nagbago ang kakayahan ng mga mag-aaral matapos gamitin ang mga writing hacks. Nakatuon ang pagsusuri sa apat na pamantayan: nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad. Batay sa tesis, ang paggamit ng mga pamamaraang ito ay naglalayong makapagbigay ng mas konkretong suporta sa mag-aaral sa halip na ituon lamang ang pagtuturo sa pinal na produkto ng pagsulat.

Ang pag-aaral ay nakaangkla sa Process Composition Theory at Cognitive Process Theory nina Flower at Hayes. Sa pananaw na ito, ang pagsulat ay hindi simpleng linear na paglalagay ng mga salita sa papel. Ito ay proseso ng pagpaplano, pagsasalin ng ideya sa wika, at pagsusuri o pagrerebisa. Ang pananaw na ang pagsulat ay recursive ay kaayon din ng paglalarawan sa proseso ng pagsulat bilang paulit-ulit na pagbalik sa pagpaplano, pagbuo, pagsusuri, at rebisyon habang umuunlad ang teksto.

Ang mga writing hacks ay iniangkop sa mga prosesong ito. Sa yugto ng pre-writing, ginamit ang brainstorming, mind mapping, guided questions, at personal-experience prompts upang makabuo ng ideya. Sa writing o drafting, ginamit ang free writing, sentence starters, at outlining. Sa post-writing, ginamit ang reverse outlining, read-aloud, at color coding for revision upang matukoy ang mga bahaging kailangang linawin o ayusin. Ang pagkakasunod-sunod na ito ay umaayon sa ideya na ang pagtuturo ng pagsulat ay dapat gumabay sa proseso ng pagbuo ng teksto.

Paglalahad ng suliranin

Layunin ng pag-aaral na matasa ang bisa ng paggamit ng writing hacks sa pagtuturo ng pagsulat ng replektibong sanaysay sa mga mag-aaral sa Grade 12 HUMSS ng Don Andres Soriano National High School sa taong panuruan 2024–2025. Partikular nitong tinukoy ang antas ng kakayahan bago ang interbensyon, ang pagganap pagkatapos ng interbensyon, at ang pagkakaiba ng pre-test at post-test na iskor batay sa nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad.

METODOLOHIYA

Gumamit ang pag-aaral ng kwantitatibong quasi-experimental na disenyo na may pre-test at post-test upang masukat ang pagbabago sa kasanayan sa pagsulat bago at pagkatapos gamitin ang writing hacks. Ang parehong pangkat ng mga kalahok ay sumailalim sa paunang pagsubok, interbensyon, at panghuling pagsubok. Isinagawa ang pag-aaral sa Don Andres Soriano National High School, Toledo City, Cebu, at kalahok dito ang 35 mag-aaral sa Grade 12 Humanities and Social Sciences (HUMSS), na binubuo ng 10 lalaki at 25 babae. Ginamit ang universal sampling dahil ang buong target na seksyon ay isinama sa pag-aaral.

Ang pangunahing instrumento ng pag-aaral ay isang replektibong sanaysay na isinulat sa pre-test at post-test. Ang mga sulatin ay tinaya gamit ang rubrik na may apat na pamantayan, ito ay ang nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad. Ang bawat pamantayan ay may iskor na 1 hanggang 5, mula Nangangailangan ng Pagsasanay hanggang Napakahusay. Ang instrumento ay iniangkop sa mga kompetensiyang pangwika sa MELCs at Curriculum Guide ng Department of Education at sinuri bago gamitin.

Sa pangangalap ng datos, humingi muna ng pahintulot ang mananaliksik sa mga kinauukulan ng paaralan. Batay sa dokumento ng pag-aaral, nakakuha ang mananaliksik ng pahintulot mula sa punong-guro upang maisagawa ang pagsasanay at pangangalap ng datos.

Para sa aktuwal na submission, dapat tiyakin ng mananaliksik na ang manuscript ay naglalaman din ng eksaktong impormasyon tungkol sa informed consent, confidentiality, at anumang kinakailangang institutional ethics approval kung hinihingi ng paaralan o journal. Matapos ang pahintulot, isinagawa ang pre-test sa pamamagitan ng pagsulat ng replektibong sanaysay. Pagkatapos nito, inilapat ang mga writing hacks sa mga sumunod na sesyon. Kabilang sa mga gawain ang mind mapping, set-word/time goals, peer word sharing, reverse outlining, free writing, question prompts, storyboard, "ikonekta mo," read-aloud, at color coding for revision. Pagkatapos ng interbensyon, muling sumulat ng replektibong sanaysay ang mga kalahok bilang post-test.

Sa pagpupuntos at pagsusuri ng datos, ang mga sanaysay ay binigyan ng iskor gamit ang parehong rubrik. Ginamit ang mean at standard deviation upang ilarawan ang antas ng pagganap, samantalang ginamit ang paired t-test upang matukoy kung may makabuluhang pagkakaiba sa pagitan ng pre-test at post-test na iskor. Ang interpretasyong ginamit sa rubrik ay ang mga sumusunod: ang saklaw na 1.00 hanggang 1.80 ay may kahulugang Nangangailangan ng Pagsasanay, ang 1.81 hanggang 2.60 ay Hindi Gaanong Mahusay, ang 2.61 hanggang 3.40 ay Katamtaman, ang 3.41 hanggang 4.20 ay Mahusay, at ang 4.21 hanggang 5.00 ay Napakahusay.

RESULTA AT PAGTATALAKAY

Ang bahaging ito ay nakabatay sa datos na nalikom mula sa 35 mag-aaral sa Grade 12 Humanities and Social Sciences (HUMSS) ng Don Andres Soriano National High School, Toledo City, Cebu, na binubuo ng 10 lalaki at 25 babae. Gumamit ang pag-aaral ng kwantitatibong quasi-experimental na disenyong pre-test at post-test, at ang mga kalahok ay pinili sa pamamagitan ng universal sampling dahil ang buong target na seksyon ay isinama. Ang pangunahing instrumento ay ang replektibong sanaysay na isinulat sa pre-test at post-test, na tinaya gamit ang rubrik na may apat na pamantayan, ito ay ang nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad, na may iskor na 1 hanggang 5. Ginamit ang mean at standard deviation upang ilarawan ang antas ng pagganap, at ang paired t-test upang matukoy ang makabuluhang pagkakaiba ng pre-test at post-test na iskor. Ang interpretasyong ginamit ay 1.00 hanggang 1.80 para sa Nangangailangan ng Pagsasanay, 1.81 hanggang 2.60 para sa Hindi Gaanong Mahusay, 2.61 hanggang 3.40 para sa Katamtaman, 3.41 hanggang 4.20 para sa Mahusay, at 4.21 hanggang 5.00 para sa Napakahusay. Ang pagtalakay ay nakaugat sa nalikom na datos, at ang mga resulta ay binibigyang-kahulugan batay sa mga layunin ng pag-aaral na tukuyin ang antas ng kakayahan bago ang interbensyon, ang pagganap pagkatapos ng interbensyon, at ang pagkakaiba ng pre-test at post-test na iskor.

Bago ang interbensyon, katamtaman ang antas ng kakayahan ng mga kalahok sa nilalaman (M=3.03, SD=0.822), organisasyon (M=3.06, SD=0.639), at gramatika (M=2.86, SD=0.648), samantalang mahusay ang kanilang orihinalidad (M=3.94, SD=0.338). Ipinahihiwatig ng mga resultang ito na mayroon nang kakayahan ang mga mag-aaral na magpahayag ng sariling pananaw, ngunit nangangailangan pa sila ng mas malinaw na estratehiya sa pagpili at pagpapalawak ng ideya, pag-aayos ng mga bahagi ng sanaysay, at paggamit ng wastong gramatika. Ang pinakamababang mean sa gramatika (M=2.86) ay kaayon ng pananaw na nakakapagpahayag ang mga mag-aaral ng kanilang kaisipan ngunit may nananatiling kahinaan sa istruktura at balarila. Ang mataas na antas sa orihinalidad naman ay nagpapahiwatig na ang sariling karanasan at pananaw ay maaaring maging matibay na batayan sa pagsulat ng replektibong sanaysay. Ang mga paunang resulta ay iniuugnay sa pangangailangan ng mas tiyak na gabay sa proseso ng pagsulat, na tugma sa pananaw nina Flower at Hayes (1981) na ang pagsulat ay isang prosesong kognitibo na binubuo ng

pagpaplano, pagsasalin ng ideya sa teksto, at pagsusuri, at hindi basta paglalagay ng mga salita sa papel.

Pagkatapos ng interbensyon, tumaas ang mean sa lahat ng pamantayan. Naging mahusay ang nilalaman (M=4.09, SD=0.658) at organisasyon (M=4.09, SD=0.507), at napakahusay ang gramatika (M=4.23, SD=0.426) at orihinalidad (M=5.00, SD=0.000). Sa orihinalidad, ang SD na 0.000 ay nangangahulugang lahat ng kalahok ay nakakuha ng pinakamataas na rating sa pamantayang ito. Ang pagtaas sa nilalaman ay maaaring iugnay sa brainstorming, mind mapping, guided questions, at personal-experience prompts na ginamit upang mapalawak ang ideya. Ang pagtaas sa organisasyon ay maaaring iugnay sa outlining at reverse outlining na tumulong sa mga mag-aaral na makita ang ugnayan ng panimula, katawan, at kongklusyon. Sa gramatika, ang read-aloud at iba pang gawaing pagrerebisa ay nagbigay ng pagkakataong mapansin ang mga problemang pangwika, samantalang ang free writing, question prompts, mind mapping, at color coding ay nakatulong sa pagpapanatili at pagpapalawak ng sariling boses sa sulatin. Ang pagkakaugnay ng bawat hack sa yugto ng pre-writing, drafting, at post-writing ay umaayon sa pananaw ng Process Composition Theory at Cognitive Process Theory na ang pagsulat ay recursive at nangangailangan ng patuloy na pagbalik sa pagpaplano, pagbuo, at rebisyon.

Upang matukoy kung makabuluhan ang mga pagbabagong ito, ginamit ang paired t-test sa pre-test at post-test na iskor. Sa nilalaman, ang resulta ay t=18.5, df=34, mean difference=-1.06, SE difference=0.0571, at p<.001, kaya tinanggihan ang null hypothesis (Reject H0). Sa organisasyon, t=10.7, df=34, mean difference=-1.03, SE difference=0.0960, at p<.001, at tinanggihan din ang null hypothesis. Sa gramatika, t=16.5, df=34, mean difference=-1.37, SE difference=0.0829, at p<.001, na may parehong desisyong Reject H0. Sa orihinalidad, t=18.5, df=34, mean difference=-1.06, SE difference=0.0571, at p<.001, at tinanggihan ang null hypothesis. Dahil p<.001 sa lahat ng pamantayan, itinuturing na estadistikal na makabuluhan ang pagkakaiba ng pre-test at post-test. Ang negatibong mean difference ay nagpapakitang mas mataas ang post-test na iskor kaysa pre-test sa bawat pamantayan. Ipinahihiwatig nito ang makabuluhang pagbabago sa kalidad at lawak ng ideya sa nilalaman, ang pagbuti ng daloy at pagkakasunod-sunod ng mga ideya sa organisasyon, ang pagbabago sa paggamit ng wika at estruktura sa gramatika, at ang higit na pagpapakita ng sariling pananaw at malikhaing pagpapahayag sa orihinalidad. Kaayon ito ng mga pag-aaral na tumutukoy sa biswal na pag-oorganisa ng ideya, outlining, free writing, at revision strategies bilang mga gawaing nakatutulong sa mas maayos na pagsulat (Graham & Perin, 2007; Elbow, n.d.).

Sa kabuuan, ipinakita ng mga resulta na katamtaman ang kasanayan ng mga mag-aaral sa nilalaman, organisasyon, at gramatika bago ang interbensyon, habang mahusay ang orihinalidad. Matapos gamitin ang writing hacks, tumaas ang pagganap sa lahat ng pamantayan, at pinagtibay ng paired t-test na makabuluhan ang pagkakaiba sa bawat isa (p<.001, Reject H0). Sinasagot nito ang mga layunin ng pag-aaral na tukuyin ang paunang antas, ang pagganap pagkatapos ng interbensyon, at ang pagkakaiba ng dalawang pagsusulit. Ang ambag ng natuklasan ay ang pagpapakitang kapag binibigyan ang mga mag-aaral ng kongkretong suporta sa pagpaplano, pagbuo, at pagrerebisa, nagkakaroon sila ng mas malinaw na proseso sa paggawa ng teksto sa konteksto ng pangkat na sinuri. Bilang paghahanda sa susunod na bahagi, ihaharap ang kongklusyon at mga rekomendasyon batay sa mga natuklasang ito, kasama ang prototype na banghay-aralin bilang pangunahing output ng pag-aaral.

KONGKLUSYON

Batay sa mga resulta ng pag-aaral, napag-alaman na ang mga mag-aaral ay may katamtamang kasanayan sa nilalaman, organisasyon, at gramatika bago ang interbensyon, samantalang mahusay na ang kanilang orihinalidad. Ipinakikita ng ganitong kalagayan na may taglay na silang pundasyon sa pagpapahayag ng sariling pananaw, ngunit nangangailangan pa rin sila ng mas sistematikong gabay sa pagbuo at pag-aayos ng teksto. Dahil dito, naging angkop na tugon ang paggamit ng mga writing hacks upang matugunan ang mga aspektong nangangailangan ng pagpapahusay habang pinananatili ang lakas ng mga mag-aaral sa pagpapahayag ng sariling ideya.

Matapos gamitin ang mga writing hacks, tumaas ang pagganap ng mga mag-aaral sa lahat ng pamantayan. Ang nilalaman at organisasyon ay umangat sa antas na mahusay, habang ang gramatika at orihinalidad ay umabot sa antas na napakahusay. Pinatibay pa ito ng paired t-test, na nagpakita ng estadistikal na makabuluhang pagkakaiba sa lahat ng pamantayan. Kaya, sa konteksto ng pangkat na sinuri, mahihinuhang ang writing hacks ay isang kapaki-pakinabang na estratehiya para sa pagpapahusay ng pagsulat ng replektibong sanaysay, sapagkat nakapagdulot ito ng malinaw at masusukat na pag-unlad sa bawat bahagi ng kasanayang sinuri.

Bunga ng mga natuklasang ito, iminumungkahi na maaaring gamitin ng mga guro sa Filipino ang piling writing hacks bilang bahagi ng proseso ng pagtuturo ng pagsulat, lalo na sa mga gawaing nangangailangan ng pagpaplano, organisasyon, drafting, at rebisyon. Kaugnay nito, maaari ring gamitin ang nabuong prototype na banghay-aralin bilang gabay at iangkop ito sa antas, pangangailangan, at konteksto ng mga mag-aaral. Maaari ding bigyang-pansin ang mga gawaing naglalayong palawakin ang ideya at bokabularyo, gayundin ang mga estratehiyang tumutulong sa sariling pagrerebisa. Bilang pangwakas na mungkahi, maaaring magsagawa ang mga susunod na mananaliksik ng pag-aaral na may mas malaking bilang ng kalahok, ibang antas ng baitang, o ibang disenyong pananaliksik upang higit na masuri ang pagiging epektibo ng mga writing hacks.

Sa kabuuan, ang pangunahing ambag ng pag-aaral ay ang prototype na banghay-aralin o paketeng estratehikong pagsulat sa Filipino sa Piling Larang-Akademik. Isinasama ng output na ito ang mga writing hacks sa iba’t ibang yugto ng pagsulat at nakatuon sa nilalaman, organisasyon, gramatika, at orihinalidad. Batay sa tesis, layunin nitong magbigay ng praktikal at sistematikong gabay sa guro at mag-aaral upang mapadali ang bawat yugto ng proseso ng pagsulat, at sa gayon ay makatulong sa patuloy na pagpapaunlad ng kasanayan sa pagsulat ng replektibong sanaysay.

TALASANGGUNIAN

Bandril, L. (2016). Pagsulat ng Filipino sa piling larangan (akademik at sining). Vibal Group, Inc.

Cabading, R. (2017). Paggamit ng sanayang aklat sa pagsulat sa pagpapaunlad ng kakayahang pagsulat ng mga mag-aaral sa ika-anim na baitang ng mababang paaralan ng Legleg. Department of Education eSAliksik.

Cabansag, J. (n.d.). Written language proficiency of laboratory high school students in a state university in Cagayan Valley, Philippines.

Clark, I. L. (2008). Concepts in composition: Theory and practice in the teaching of writing. Taylor & Francis.

Elbow, P. (n.d.). Writing strategies and freewriting approaches cited in the study manuscript.

Emig, J. (n.d.). Writing as a mode of learning. [Bibliographic details to be verified from the original source.]

Flower, L., & Hayes, J. R. (1981). A cognitive process theory of writing. College Composition and Communication, 32(4), 365–387. https://doi.org/10.2307/356600

Graham, S., & Perin, D. (2007). Writing next: Effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools. Alliance for Excellent Education.

Murray, D. M. (n.d.). Writing as a process. [Bibliographic details to be verified from the original source.]

Oyewale, F. (2024). Essay writing: A step-by-step guide to crafting exceptional essays. Bambooks.

Warburton, N. (2006). The basics of essay writing. Routledge.